

ZIEMIA POMORSKA

PISMO POSWIECONE OBRONIE INTERESOW ROLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSŁU I RĘKODZIEŁA

PRENUMERATA

„ZIEMIA POMORSKA” z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOŚĆ NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł. 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł. 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł. 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POLONI - A BEZ KASZEB POLSCI

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetrowy na stronie 6-linowej 10 gr. Reklamy na stronie 3-linowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-szej stronie — 70 gr. Ogłoszenia skomplikowane i z zasirzeżeniem miejsca 10% droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr., każde następne słowo — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Ruch towarzystw (wiersz redakcyjny) — 15 gr. komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonem, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bydgoska 56 — Telefon 202

Nr. 102

TORUŃ, czwartek dnia 2 września 1926 r.

Rok II

Zakończenie Zjazdu Katolickiego w Warszawie.

Zjazd Katolicki, który w sobotę, 28 sierpnia r. b. rozpoczął w pięknej auli Politechniki trzydniowe obrady nad zasadniczymi dla zdrowia Narodu zagadnieniami, zakończył się w ub. poniedziałek. Olbrzymi hall Politechniki, jakoteż wszystkie krużganki i balkony, do wysokości III-go piętra, były szczerze wypełnione publicznością. Jeżeli w pierwszym dniu Zjazdu było około 10.000 uczestników, to drugi dzień zgromadził przeszło 20.000.

Była tam cała Polska: od Jej najwyższego zwierzchnika Pana Prezydenta Rzeczypospolitej — poprzez wszystkie stany — aż do ubogiego wyrobnika, a wszyscy zebrani jedną myślą byli przejęci: jak ustrzec drogi skarb — Wiarę Ojców od wrogich na nią zakusów, z tej czy innej pochodzących strony.

Sprawdzianem, panujących na zjeździe, nastrojów były huragany oklasków, jakimi rozbrzmiewała sala w czasie przemówienia J. E. Ks. Kardynała Kakowskiego.

Wszystkie fragmenty w przemówieniu Czciwego Duszpasterza, dotyczące nienaruszalności zasad religii katolickiej, jako też jej zasadniczej roli w życiu państwa polskiego — spotkały się z ogólnym aplauzem i entuzjazmem zebranych.

Skupienie i powaga — jakie w czasie rozpraw i przemówień wyczytać było można na twarzach uczestników zjazdu — kazały się domyślać, że o rzecz wielką chodzi. Że naród polski, jak ongiś tak i dzisiaj stoi wiernie przy sztandarze wiary katolickiej. Że wiarę tę uważa za swój największy skarb duchowy. Że wiary tej nikomu profanować i wydrzeć sobie nigdy nie pozwoli.

W ostatnim dniu zjazdu po mszach św. w kościołach Zbawiciela i św. Aleksandra obradowały poszczególne sekcje zjazdu katolickiego.

Sekcja religijno-moralna postanowiła m. in. zwrócić się do episkopatu polskiego z prośbą o zaprowadzenie we wszystkich diecezjach związku matek chrześcijańskich oraz o wydanie statutu lig katolickich, stwierdzając konieczność utworzenia ogólnokrajowej organizacji katolickiej jednoczącej wszystkich Polaków.

Sekcja wychowawcza postanowiła wezwać społeczeństwo do poparcia organizacji młodzieży pozaszkolnej, pracującej w duchu katolickim i do poparcia akcji kapelanów harcerskich. Uznała konieczność skoordynowania działalności poszczególnych organizacji młodzieży katolickiej oraz wytworzenia jak największej ilości działaczy katolickich, wreszcie stwierdzono konieczność dalszego istnienia ministerstwa wyznań religijnych i oświaty oraz konieczność istnienia bezwzględnie katolickiej szkoły dla dzieci katolickich.

Rezolucja sekcji prawniczej protestuje przeciwko projektowi wprowadzenia ślubów cywilnych tak obowiązkowych, jak i fakultatywnych, wzywając rząd do wydania przepisów niedozwalających na śluby cywilne, obowiązujące w b. zaborze pruskim, dla osób tam nieprzynależnych i uregulowania sprawy uprzywilejowania cerkwi prawosławnej co do prawa małżeńskiego. Wreszcie sekcja wzywa wszystkie stowarzyszenia oświatowe do propagandy w sprawie uświadomienia społeczeństwa katolickiego o nierozzerwalności małżeństwa.

Sekcja lekarska uznała za konieczne podjęcie przez kościół państwo i społeczeństwo walki z czynnikami powodującymi wyłudnienie kraju i z alkoholizmem, do ścisłego wykonania ustawy przeciwalkoholowej, potępiła neomaltuzjanizm oraz uchwaliła szereg rezolucji przeciwko uświadamianiu dzieci, przeciwko podrażnianiu popędu płciowego, nagością na scenie, w sztuce i literaturze,

przeciwko tańcom gorszącym, w sprawie wstrzeźliwości płciowej i wielu innych.

Sekcja gospodarcza uchwaliła rezolucję z zakresu oszczędności w rachunkowości gospodarczej pracy zarobkowej kobiet, wynagrodzenia za pracę i wykształcenia gospodarczego kobiet. Konferencja prasowa obradująca równorzędnie z sekcjami stwierdziła konieczność powołania do życia w stolicy dziennika katolickiego i wezwała do wydawnego poparcia akcji w tym celu oraz uznała potrzebę utworzenia katolickiego biura prasowego.

O godz. 4,30 rozpoczęło się trzecie i ostatnie posiedzenie zjazdu, poświęcone sprawie katolickiego wychowania młodzieży. Po 3 referatach zjazd uchwalił jednogłośnie wszystkie rezolucje sekcji oraz wnioski ogólne w sprawie obowiązku święcenia niedziel i świąt, pomocy dla bezrobotnych, opieki nad emigrantami, ustawy przeciwpojedynkowej, w sprawie budowy kościoła Opatrzności, w sprawie ogłoszeń, szerzących zepsucie moralne.

Następnie Ks. Kardynał Kakowski wygłosił przemówienie pożegnalne wzywając, by dzień zakończenia zjazdu katolickiego był zarazem zapoczątkowaniem wyteżonej pracy twórczej i walki dla obrony ideałów katolickich. Ks. Kardynał stwierdził dalej, że wszelkie projekty ustaw, nie biorących pod uwagę sakramentalności i nierozzerwalności małżeństwa muszą natrafić na solidarny sprzeciw ze strony społeczeństwa katolickiego. Od walki o szkołę katolicką i o duszę młodego pokolenia nie powinien usuwać się żaden katolik. Na zakończenie Ks. Kardynał złożył serdeczne podziękowanie wszystkim uczestnikom i organizatorom zjazdu. Marszałek zjazdu p. Janusz Radziwiłł zamknął zjazd wyrażając niezłomną pewność, że chwila obecna stanie się początkiem nowej ery historii katolickiej Polski.

* * *

W pochodzie manifestacyjnym zjazdu katolickiego wzięło udział przeszło 100 000 ludzi.

Pochodu takiego Warszawa nie widziała od roku 1916, kiedy również podobna manifestacja odbyła się w dniu 3 maja.

W ciągu soboty i niedzieli nadeszły pod adresem prezydium zjazdu setki depesz z różnych stron kraju, oraz zagranicy, m. in. od Ojca św. Piusa XI, depesza treści następującej:

„Z okazji obchodu 200-tej rocznicy kanonizacji św. Stanisława Kostki i zjazdu katolickiego ogólnopolskiego, Ojciec św. wyraża życzenia, by obchód jubileuszowy i kongres narodowy przyniosły szlachetnemu krajowi jak największą obfitość łask Boskich, oraz przesyła z całego serca wszystkim uczestnikom zjazdu błogosławieństwo apostołskie”. Podpisany: kard. Gaspari.

Zjazd, na wniosek prezydium, uchwalił wysłać do Ojca św. telegram następujący: „Ojciec Święty, katolicy z całej Polski, zgromadzeni na uroczystym obchodzie 200-tniej rocznicy kanonizacji św. Stanisława, odbywający przytem obrady nad świętością chrześcijańskiego życia rodzinnego i nad chrześcijańskim wychowaniem młodzieży, składają hold u stóp Waszej Świątobliwości i jednogłośnie uchwala oświadczać wobec Chrystusowego Namiestnika na ziemi i ojca najukochańszego Polski, tyłoma Jego dobrodziejstwami zobowiązani, że stoją i stać będą zawsze najwierniej przy wierze katolickiej i Piotrowej stolicy i przez krzewienie chrześcijańskiego życia w rodzinach, szerzyć będą w swej Ojczyźnie królestwo Chrystusowe”. Podpisano: Prezydium Zjazdu.

O pełną waloryzację pożyczek państwowych.

W sobotę ubiegłą podpisane zostały przez p. ministra skarbu i przesłane do Rady Ministrów wnioski ustawodawcze, dotyczące przedłużenia gwarancji rządowych dla listów zastawnych Tow. Kredytowego Przemysłu Polskiego na dalsze 5 lat w wysokości 20 milionów funtów szterlingów oraz dotyczące powiększenia gwarancji dla obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego do wysokości 500 milionów złotych w zlocie i umożliwienia wypuszczenia tych obligacji nie tylko na rynkach zewnętrznych ale i wewnętrznych. Niezależnie od tego rozciągnięta została gwarancja państwa na składy oszczędnościowe Banku Gosp. Krajowego do wysokości 25 milionów zł. w zlocie. W zakresie kredytu państwowego opracowany został przez min. skarbu projekt rozporządzenia, regulujący ostatecznie konwersję pożyczek państwowych z roku 1919 i 1920 w sposób przywracający całkowitą wartość sum wpłaconych w swoim czasie na te pożyczki, jak również wniosek regulujący emisję pożyczek konwersyjnych z ustaleniem ich kwoty na sumę 150 milionów złotych. Na porządku dziennym prac ustawodawczych min. skarbu w dziedzinie kredytowej i pieniężnej znajdują się wnioski o uregulowaniu obrotu biletami zdawkowymi, o założeniu podstaw prawnych pod istnienie powiatowych i miejskich kas oszczędnościowych oraz o stworzeniu funduszu sanacyjnego dla banków.

„Sanacja” na Górnym Śląsku.

Rada Ministrów postanowiła usunąć obecnego wojewodę śląskiego, pana Biłskiego, a w jego miejsce zamianować p. Grażyńskiego.

P. Grażyński jest młodzieńcem trzydziesto- paroletnim, nie posiadającym doświadczenia ani przygotowania do kierowania administracją województwa i to najtrudniejszego ze względu na silne ruchy społeczne i narodowe.

Ale nie chcemy przesadzać! Może p. Grażyński posiada wybitne kwalifikacje administracyjne. Nikt go z tej strony nie zna, nie jest więc wykluczone, że się okaże dobrym wojewodą.

Jest jednak drugi, bardziej jeszcze od pierwszego niepokojący moment. Oto na Śląsku rozpoczęła się kampanja w sprawie wyborów gminnych. Wszystkie umiarkowane stronnictwa (Z. L. N., Ch. D., Piast i N. P. R.) stworzyły front jednolity, przystąpiły do zawarcia kompromisu, którego celem jest utrzymanie polskiego charakteru śląskiej dzielnicy. Na uboczu pozostała tylko PPS., próbująca konszachtować z Niemcami, — i „Związek Powstańców”. Od P. P. S. trudno się było czego innego spodziewać, za to zachowanie się „Związku Powstańców” wywołało surową krytykę. Organizacja ta bowiem, mimo swej apolityczności, wszczęła obecnie robotę partyjną, zaatakowała porozumienie polskich stronnictw i dała do poznania, że zamierza do wyborów wystąpić z własną listą.

Otóż p. Grażyński jest — o czem na Śląsku powszechnie wiadomo — inspiratorem ostatnich posunięć „Związku Powstańców”, który pod jego zakonspirowaną komendą stanął po stronie majowych wywrotowców.

Ten tedy szczegół tłumaczy charakter nominacji p. Grażyńskiego. Będzie to wojewoda do rozbijania polskiego frontu na Śląsku przy pomocy osobnej listy i osobnej partii „Związku Powstańców”.

CO I KOGO POLECAMY

Specjalność:
transportow.
mebli

W. BOETTCHER nast.

Właśc. A. Kulwicki

Telefon 12 i 13

najstarsza firma ekspedycyjno-transportowa w Toruniu.

Spedycja, transport mebli,
przeprowadzki, czenie, międzynarodowe
transporty, składnice i wszelkie zwózki. ∴ ∴ ∴ Asekuracja.

Każde
i elektryczne
kaptale

Probiernia i Winiarnia

oraz sprzedaż butelkowa
win i wódek krajowych
i zagranicznych po cenach
konkurencyjnych poleca

Edmund Szymański,

Telefon nr. 93. Toruń Łazienna nr. 23.

Kamień niebieski

100%

dla rolników

poleca

Drogerja Hugo Claass

właśc.: T. Skrzypczak i J. Lesicki

TORUŃ, ulica Żeglarska 22.

Specjalny skład narzędzi i maszyn

dla Handlu i Przemysłu
okucia do mebli,
towary żelazne i t. d.

poleca

Stefan Cichocki, Toruń

ulica Królowej Jadwigi Nr 20. ∴ ∴ Telefon Nr. 374

Meble

pokoje i jadalnie
gabinety męskie
sypialnie
meble pojedyncze
meble wyściełane

Wykonanie pierwszorzędne. Ceny niskie.

Bracia Tews

Mostowa 30 Toruń Mostowa 30
Tel. 84. Rok założenia 1851. Tel. 84.

Własne warsztaty stolarskie i tapicerskie

Kapelusze,
Bieliznę męską,
Krawatki

poleca korzystnie
w wielkim wyborze

K. Witkowski

Toruń, ul. Szeroka 19.

ZYGMUNT HOZAKOWSKI

TORUŃ, ul. Móstowa 8, tel. 67.

zakupuje:

Zboże i nasiona wszelkiego rodzaju
szczególnie: żyto, jęczmień, pszenicę, owies, grochy,
gorczyce, koniczyzny etc.

oddaje:

Węgiel, maszyny i narzędzia rolnicze oraz
sztuczne nawozy na kredyt.

Ceny konkurencyjne. Dołgodne warunki

Polecam swój zakład krawiecko-kuśnierski

Mody najnowsze. — Ceny umiarkowane.
Gwarantuję za dobre i solidne wykonanie.

Specjalność: Wykonanie wszelkich futer, kołnierzy i mufek.

ST. KOPEC, TORUŃ, ul. Sukiennicza 18.

Aleksander Mroczkowski

Skład towarów żelaznych
i materiałów budowlanych

Magazyn sprzętów
domowych i gospodarczych

Telefon nr. 47. TORUŃ ul. Chełmińska

→ Jako pierwszorzędne źródło zakupu ←

Cebulek kwiatowych haarlemskich i to

Hiacyntów - Tulipanów Krokusów - Narcyzów

i t. p. oraz

wszelkich roślin dekoracyjnych, kwia-
towych, drzewek owocowych i leśnych

poleca się

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ,
Skład i Hodowla Nasion - Zakłady Ogrodn.

→ Mój bogato ilustrowany cennik jesienny przesyłam na życzenie bezpłatnie ←

Kto

ze szlachetnych osób
dopomoże, przez jeden
rok — chociaż czę-
ściowo — biednemu
młodzieńcowi, sier-
ocie, pragnącemu zostać
księdzem misjonarzem,
za rok będzie klero-
kiem w nowicjacie. —
Zgłoszenia do „Ziemi
Pom.“ pod 202.

PANNA

inteligentna, z dobrym cha-
rakterem, blondynka lat 25,
z ukończoną szkołą go-
spodarską, posiada 3.500 zł.
gotówki i piękną wyprawę,
poszukuje męża w celu ry-
chłego ożenku. Panowie
kawalerowie kat. do lat 31,
urzędnicy na 1. pszym sta-
nowisku, lub rolnicy raczą
swe oferty jeżeli możliwe z
fotografją nadesłać do Adm.
„Ziemi Pom.“ pod nr. 205.

Ofiarujemy na wysiew jesienny:

żyto oryg. Petkuskie
pszenicę oryg. Dańkowską i Epp
jęczmień zimowy Nordland
rzepak zimowy holend.
wiczkę zimową szwedzką

Kupujemy po cenach najwyższych:

groch — peluszkę — wykę — wiczkę
-o- gorczycę — rzepak — mak -o-
jako i wszelkie inne nasiona
prosimy o łask. opróbkowane oferty

Ł. Tomaszewski i S-ka
Toruń

Tel. 804. ulica Chełmińska 15 Tel. 804.